

VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS DIREKTORIAUS
Į S A K Y M A S

**DĖL VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS DIREKTORIAUS 2005 M.
KOVO 18 D. ĮSAKYMO NR. B1-180 „DĖL BITYNŲ, BITININKYSTĖS PRODUKTŲ IR BIČIŲ
UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ KONTROLĖS REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2011 m. sausio 26 d. Nr. B1-27

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymo (Žin., 1992, Nr. [2-15](#); 1999, Nr. [90-2639](#)) 6 straipsnio 14 punktu ir siekdamas sustiprinti bičių užkrečiamųjų ligų kontrolę:

1. P a k e i č i u Bitynų, bitininkystės produktų ir bičių užkrečiamųjų ligų kontrolės reikalavimus, patvirtintus Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. B1-180 (Žin., 2005, Nr. [38-1266](#); 2008, Nr. [83-3338](#)), ir juos išdėstau nauja redakcija (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 16 d. įsakymą Nr. B1-391 „Dėl bitynų apskaitos“ (Žin., 2006, Nr. [71-2665](#)).

3. P a v e d u:

3.1. įsakymo vykdymą teritorinėms valstybinėms maisto ir veterinarijos tarnyboms;

3.2. įsakymo vykdymo kontrolę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Gyvūnų sveikatingumo ir gerovės skyriui bei Maisto ir veterinarijos vidaus audito tarnybai.

4. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja nuo 2011 m. gegužės 1 d.

DIREKTORIUS

JONAS MILIUS

SUDERINTA

Lietuvos archyvų departamento
prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2010-12-13 raštu Nr. (6.20) V4-1103

PATVIRTINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2005 m. kovo 18 d.

įsakymu Nr. B1-180

(Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriaus 2011 m. sausio 26 d.

įsakymo Nr. B1-27 redakcija)

BITYNŲ, BIČIŲ PRODUKTŲ IR BIČIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ KONTROLĖS REIKALAVIMAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bitynų, bičių produktų ir bičių užkrečiamųjų ligų kontrolės reikalavimų (toliau – Reikalavimai) tikslas – nustatyti bendruosius reikalavimus bitynams, bityno paso išdavimo tvarką, reikalavimus bitynų tikrinimui, prekybai bitėmis ir bičių produktais, skirtais naudoti bitininkystėje, maistui skirtų bičių produktų tvarkymui, bičių užkrečiamųjų ligų kontrolei, bitynų sveikatos statuso patvirtinimui ir bitynų valstybinei veterinarinei kontrolei.

2. Vartojamos sąvokos:

Avilys – dirbtinis bičių šeimos (-ų) būstas.

Bičių šeima – bičių bendruomenė, kurią sudaro motina, darbininkės ir tranai.

Bitynas – vieta lauke, kur laikomi aviliai su bičių šeimomis.

Bitininkas – bičių priežiūra ir bičių produktų tvarkymu užsiimantis fizinis asmuo.

Bičių produktai – medus, bičių vaškas, bičių pienelis, bičių nuodai, bičių pikis, žiedadulkės, bičių duona.

Bičių laikytojas – asmuo, kuris yra bičių savininkas ar laiko tretiesiems asmenims priklausančias bites už atlyginimą arba nemokamai.

Bityno sveikatos statusas – bityno sveikatos būklė, nustatoma pagal privalomų registruoti bičių užkrečiamųjų ligų sąrašą.

Ekologinis bitynas – bitynas, kuriame, siekiant gauti neužterštus bičių produktus, laikomasi nustatytų bičių ganyklų švarumo, bičių priežiūros ir gydymo, medaus ir kitų bičių produktų surinkimo, perdirbimo ir sandėliavimo reikalavimų.

Kontaktinis centras – kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 2 straipsnio 4 dalyje.

Privatus veterinarijos gydytojas – pagal veterinarijos veiklą reglamentuojančius teisės aktus privačia veterinarijos praktika užsiimantis veterinarijos gydytojas.

Valstybinis veterinarijos gydytojas – veterinarijos gydytojas, pagal veterinarijos veiklą reglamentuojančius teisės aktus atliekantis valstybinės veterinarijos funkciją.

Veislinis bitynas – bitynas, kurio specializacija yra veislinių motinų auginimas kitiems bitynams ir kuris atitinka nustatytus reikalavimus.

Teritorinė valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – teritorinė VMVT) – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos teritorinis padalinys, atsakingas už bitynų valstybinę veterinarinę kontrolę.

3. Bičių laikytojai yra tiesiogiai atsakingi už šių Reikalavimų nuostatų laikymąsi, turi vykdyti teritorinės VMVT nurodymus likviduojant bičių užkrečiamąsias ligas, užtikrinti, kad bites prižiūrėtų pakankamas skaičius bitininkų.

II. BENDRIEJI REIKALAVIMAI BITYNAMS

4. Bitynuose turi būti laikomos ir veisiamos sveikos bitės.
5. Kiekvienas bitynas turi turėti bityno pasą (1 priedas).
6. Jeigu aviliai su bičių šeimomis medunešio metu laikinai yra perkelti į kitą laikymo vietą, naujas bityno pasas nėra išduodamas. Tokiu atveju bičių laikytojas turi įrašyti duomenis apie avilių su bičių šeimomis perkėlimą bityno paso dalyje „Duomenys apie bičių perkėlimą medunešio metu“. Jei bičių laikytojas vienos teritorinės VMVT kontroliuojamoje teritorijoje avilius su bičių šeimomis laiko keliose laikymo vietose, pagal bičių laikytojo prašymą gali būti išduodamas vienas bityno pasas, jame įrašant nuolatinių laikymo vietų adresus.
7. Bitynai turi būti įrengiami:
 - 7.1. didesniu kaip 3 kilometrų atstumu nuo sąvartynų, atliekų valymo, surinkimo, perdirbimo ir naikinimo objektų, užterštų vandens telkinių ir kitų užterštų teritorijų; šis reikalavimas netaikomas, kai bitės žiemoja;
 - 7.2. teritorijoje, kurioje bitės galėtų surinkti pakankamą kiekį nektaro, lipčiaus, žiedadulkių ir gauti švaraus vandens;
 - 7.3. atsižvelgiant į medingų augalų geografinį išdėstymą, kad prie jų bitės neskristų per judrias gatves, kelius, gyvulių varymo kelius, mokyklų, vaikų darželių teritorijas ir kitas žmonių poilsio ir gyvenamąsias teritorijas, masinio žmonių susibūrimo vietas.
8. Veisliniai bitynai turi būti įrengiami teritorijoje, kurioje 3 kilometrų spinduliu aplink veislinį bityną ne mažiau kaip 2 metus nebuvo diagnozuota bičių užkrečiamųjų ligų, nurodytų Reikalavimų 35 punkte.
9. Veislinių bičių laikytojai turi:
 - 9.1. nedelsiant pranešti teritorinei VMVT, kurioje yra veislinis bitynas, apie bičių užkrečiamosios ligos įtarimą veisliniame bityne arba kituose 3 kilometrų spinduliu aplink šį bityną esančiuose bitynuose;
 - 9.2. neįvežti į veislinį bityną bičių (įskaitant perus) arba bičių produktų, skirtų naudoti bitininkystėje, iš sveikatos statuso patvirtinimo neturinčių bitynų;
 - 9.3. užtikrinti, kad vežamos bitės neturėtų kontakto su bitėmis, esančiomis iš sveikatos statuso patvirtinimo neturinčio bityno arba bityno, kuriam sveikatos statuso patvirtinimas laikinai sustabdytas.
10. Pasibaigus medunešio sezonui, aviliuose, kuriuose laikomos bitės, turi būti paliekamas pakankamas kiekis kokybiško bičių maisto, kad bitės galėtų maitintis žiemą. Bites galima papildomai maitinti bičių mitybai tinkančiais dirbtiniais produktais (pvz., cukraus sirupu), kai dėl klimatinių sąlygų bitėms nepakanka medaus arba medus netinkamas bitėms maitintis žiemojimo metu. Žiemojančioms bitėms maitinti dėl didelio mineralinių medžiagų kiekio netinka kiaulpienių, vasarinių ir žieminių rapsų, viršių ir lipčiaus medus. Bites maitinti dirbtiniais produktais galima nuo medunešio pabaigos ir likus 15 dienų iki medunešio pradžios arba ilgiau, jeigu dėl susidariusių nepalankių oro sąlygų (liūčių, sausrų, gaisrų ir kitų nepalankių aplinkos veiksnių) nepakanka maisto.
11. Medunešio metu, prieš perveždami avilius su bičių šeimomis į kitą laikymo vietą, bičių laikytojai turi informuoti teritorinę VMVT, kuri išdavė bityno pasą, ir teritorinę VMVT, kurios kontroliuojamoje teritorijoje numatoma laikinai pastatyti avilius su bičių šeimomis.

III. BITYNO PASO IŠDAVIMAS, JO DUOMENŲ PAKEITIMAS IR / AR PAPILDYMAS

12. Bityno pasus išduoda ir registruoja teritorinės VMVT.
13. Bičių laikytojas, norintis gauti bityno pasą, teritorinei VMVT, kurios kontroliuojamojoje teritorijoje yra įrengtas bitynas, arba kontaktiniam centrui pateikia laisvos formos prašymą, kuriame nurodo bičių laikytojo vardą, pavardę / juridinio asmens ar organizacijos pavadinimą, kodą, kontaktinius duomenis, bityno veiklos rūšį, nuolatines (-ių) bičių laikymo vietas (-ų) adresą (-us). Prašymas atitinkamai teritorinei VMVT arba kontaktiniam centrui gali būti pateikiamas tiesiogiai arba per atstumą (elektroninėmis priemonėmis, paštu, faksu).

14. Teritorinė VMVT, gavusi Reikalavimų 13 punkte nurodytą prašymą, jį užregistruoja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas raštu informuoja pareiškėją, nurodydama terminą, per kurį bus išnagrinėtas prašymas ir patikrintas bitynas, galimas pareiškėjo teisių gynimo priemonės, jei kiltų ginčas dėl bityno paso išdavimo.

15. Teritorinė VMVT, patikrinusi bityną, ne vėliau kaip per 30 dienų nuo prašymo gavimo dienos išduoda bityno pasą arba pateikia pareiškėjui rašytinį motyvuotą atsisakymą išduoti bityno pasą. Jei bityno patikrinimo metu nustatomi trūkumai, teritorinė VMVT nustato ne trumpesni kaip 14 dienų terminą trūkumams pašalinti. Tokiu atveju prašymo pateikimo data laikoma data, kai pareiškėjas informuoja teritorinę VMVT apie trūkumų pašalinimą.

16. Jeigu teritorinė VMVT per Reikalavimų 15 punkte nurodytą terminą neišduoda bityno paso ar nepateikia motyvuoto atsisakymo išduoti bityno pasą, laikoma, kad bitynas atitinka jam keliamus reikalavimus, ir pareiškėjas turi teisę reikalauti nedelsiant išduoti bityno pasą.

17. Bičių laikytojas apie pasikeitusius savo ar bityno duomenis ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo duomenų pasikeitimo raštu turi informuoti bityno pasą išdavusią teritorinę VMVT ir jai pateikti bityno pasą.

18. Teritorinė VMVT, gavusi Reikalavimų 17 punkte nurodytą bičių laikytojo pranešimą apie pasikeitusius bičių laikytojo ar bityno duomenis, bityno paso eilutės skiltyje „Pakeisti / papildyti bityno paso duomenys“ įrašo pakeitimus (papildymus), datą ir įrašą patvirtina teritorinės VMVT antspaudu.

19. Bičių laikytojas, perkėlęs bityną į nuolatinę laikymo vietą, esančią kitos teritorinės VMVT nei bityno pasą išdavusios teritorinės VMVT kontroliuojamojoje teritorijoje, turi kreiptis į teritorinę VMVT, kurios kontroliuojamojoje teritorijoje įkuriamas perkeltas bitynas, dėl naujo bityno paso išdavimo, kaip nurodyta Reikalavimų 13 punkte.

IV. BITYNŲ TIKRINIMAS

20. Kasmet prieš medunešį bitynai turi būti patikrinti bitininkų. Bitynai tikrinami palankiausi laikotarpiu, kai aplinkos oro temperatūra būna aukštesnė kaip +14 °C ir nelyja. Bitynų tikrinimo metu nustatomas bičių šeimų skaičius, įvertinama bičių sveikatos būklė ir paimamas mėginys laboratoriniams tyrimams dėl bičių užkrečiamųjų ligų, jeigu bitės serga arba įtariama, kad serga. Jeigu bityno tikrinimo metu įtariama ar yra žinoma, kad bitės serga, sergančios arba galimai sergančios bičių šeimos tikrinamos ir tvarkomos po sveikų bičių šeimų patikrinimo.

21. Patikrinęs bityną, bitininkas tikrinimo rezultatus turi įrašyti bityno paso dalyje „Duomenys apie bityno tikrinimą“.

22. Be Reikalavimų 21 punkte nurodytų duomenų, bityno pase turi būti įrašomi duomenys apie atliktus laboratorinius tyrimus, taikytą gydymą, vykdytą dezinfekciją, dezinfekciją ir deratizaciją, bičių įsigijimą ir perkėlimą, bičių produktus.

23. Draudžiama:

23.1. žudyti bites imant bičių produktus;

23.2. nukirpti sparnus motinai; keičiant motiną, senoji motina gali būti nužudoma;

23.3. žudyti tranų perus, išskyrus užsikrėtimo varoze atveju;

23.4. naudoti sintetinius repelentus imant medų;

23.5. imti medų iš korių, kuriuose yra perų.

V. PREKYBOS BITĖMIS IR BIČIŲ PRODUKTAIS REIKALAVIMAI

24. Bitėmis galima prekiauti, jeigu jos:

24.1. kilusios iš bityno, turinčio bityno sveikatos statuso patvirtinimą;

24.2. vežamos iš teritorijos, kurioje netaikomi apribojimai dėl amerikinio puvinio arba kurioje per 30 dienų nuo amerikinio puvinio likvidavimo, kai visi aviliai su bitėmis buvo sudeginti, o įranga, naudota bičių priežiūrai, sterilizuota ar dezinfekuota, arba bičių šeimos buvo gydytos ir teritorinės VMVT pripažintos sveikomis, neaptiktas amerikinis puvinys;

24.3. buvo patikrintos išsiuntimo dieną ir buvo kliniškai sveikos.

25. Lietuvos Respublikoje parduodamas bites turi lydėti Lietuvos Respublikoje vežamų gyvūnų važtaraštis, kurio forma patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. B1-207 „Dėl Lietuvos Respublikoje vežamų gyvūnų važtaraščio ir leidimo paskersti gyvūną skerdykloje formų patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. [31-1102](#); 2009, Nr. [13-527](#)).

26. Europos Sąjungos valstybėms narėms parduodamas arba iš jų perkamas bites turi lydėti 2010 m. gegužės 6 d. Komisijos sprendimo 2010/270/ES, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 92/65/EEB E priedo 1 ir 2 dalys dėl pavyzdinių sveikatos sertifikatų ūkiuose auginamiems gyvūnams ir bitėms bei kamanėms (OL 2010 L 118, p. 56), priede nurodytos formos Sveikatos sertifikatas, skirtas prekybai bitėmis ir kamanėmis.

27. Iš išsiuntimo vietos bitės turi būti vežamos tiesiai į paskirties vietą. Vežimo metu turi būti užtikrinama, kad vežamos bitės, pakuotė, kurioje pervežamos bitės, ir kitos siuntos dalys nekontaktuos su bitėmis, kilusiomis iš bityno sveikatos statuso patvirtinimo neturinčio bityno, užkrėstais bičių produktais ar priemonėmis. Bičių laikytojas, įsigijęs bites, turi įrašyti atitinkamus duomenis bityno paso dalyje „Duomenys apie bičių įsigijimą“.

28. Eksportuojamas į trečiąsias šalis bites, bičių produktus turi lydėti su šiomis šalimis suderintų formų veterinarijos sertifikatai eksportui. Tuo atveju, kai su trečiąja šalimi nėra suderinto veterinarijos sertifikato eksportui, išduodamas veterinarijos sertifikatas eksportui pagal VMVT direktoriaus įsakymu patvirtintą pavyzdinę formą. Eksportuojant bites, papildomai yra išduodamas Reikalavimų 26 punkte nurodytos formos Sveikatos sertifikatas, skirtas prekybai bitėmis ir kamanėmis.

29. Bičių produktai, neskirti maistui, gali būti tiekiami rinkai, jeigu jie atitinka 2002 m. spalio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1774/2002, nustatančio sveikatos taisykles gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, neskirtiems vartoti žmonėms (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 37 tomas, p. 92), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. rugsėjo 7 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 790/2010 (OL 2010 L 270, p. 1), VIII priedo IX skyriaus reikalavimus ir gauti iš bityno, aplink kurį 3 kilometrų spinduliu paskutines 30 dienų nebuvo taikomi apribojimai dėl bičių užkrečiamųjų ligų, nurodytų Reikalavimų 35 punkte.

30. Parduodant Lietuvos Respublikoje bičių produktus arba keičiant vaško žaliavą, turi būti pateikiamas bityno pasas.

VI. REIKALAVIMAI BIČIŲ PRODUKTAMS, SKIRTIEMS MAISTUI

31. Tiekiami rinkai maistui skirti bičių produktai turi būti saugūs, kokybiški, gaunami iš sveikų bičių šeimų ir tvarkomi bitynuose, turinčiuose bityno pasus, išduotus pagal šiuos Reikalavimus. Maistui skirti bičių produktai turi būti tvarkomi vadovaujantis 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 34 tomas, p. 319) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 219/2009 (OL 2009 L 87, p. 109), I priedo, Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-675 (Žin., 2005, Nr. [110-4023](#)), reikalavimais.

32. Maistui skirti bičių produktai, kurie surenkami iš skirtingų bitynų ar į kurių sudėtį pridedama kitų maisto produktų (riešutų, grūdų, uogų ir kt.), turi būti tvarkomi maisto tvarkymo subjektuose, turinčiuose maisto tvarkymo subjekto patvirtinimo pažymėjimą, išduotą pagal Maisto tvarkymo

subjektų patvirtinimo ir registravimo reikalavimus, patvirtintus Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. B1-527 (Žin., 2008, Nr. [123-4693](#)).

33. Tiekiamas rinkai medus turi atitikti Medaus techninio reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. rugpjūčio 12 d. įsakymu Nr. 3D-333 (Žin., 2003, Nr. 81-3714), reikalavimus.

34. Maistui skirti bičių produktai gali būti tiekiami tiesiogiai galutiniam vartotojui laikantis Reikalavimų prekiautojams, tiekiantiems maistą tiesiogiai galutiniam vartotojui laikinose prekyvietėse, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. B1-632 (Žin., 2009, Nr. [8-286](#)), Prekyviečių, prekiaujančių žemės ūkio ir maisto produktais, darbo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-355 (Žin., 2009, Nr. [61-2442](#)), ir Prekybos savos gamybos žemės ūkio ir maisto produktais viešose vietose rekomendacijų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-357 (Žin., 2009, Nr. [61-2443](#)), nuostatų. Prireikus (gydytos bitės, vykdyta dezinfekcija ar kt.), turi būti atliekamas maistui skirtų bičių produktų mėginių tyrimas dėl medžiagų liekanų, kurio duomenys turi būti įrašyti bityno paso dalyje „Duomenys apie maistui skirtų bičių produktų laboratorinius tyrimus“.

VII. BIČIŲ UŽKREČIAMŪJŲ LIGŲ KONTROLĖ

35. Bičių laikytojas turi informuoti teritorinę VMVT apie šių privalomų registruoti bičių užkrečiamųjų ligų įtarimą arba pasireiškimą:

- 35.1. amerikini puvinį;
- 35.2. europinį puvinį;
- 35.3. mažąjį avilių vabalą (*Aethina tumida*);
- 35.4. *Tropilaelaps* erkę.

36. Teritorinė VMVT, vadovaudamasi Gyvūnų užkrečiamųjų ligų kontrolės programos, patvirtintos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2006 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. B1-281 (Žin., 2006, Nr. [48-1760](#)), nuostatomis, informaciją apie bičių užkrečiamąsias ligas teikia VMVT. VMVT, vadovaudamasi Pranešimų apie gyvūnų ligas teikimo Europos Bendrijų Komisijai taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2009 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. B1-366 (Žin., 2009, Nr. [100-4204](#)), atitinkamą informaciją apie bičių užkrečiamąsias ligas teikia Europos Komisijai.

37. VMVT gali nustatyti, kad, be bičių užkrečiamųjų ligų, nurodytų Reikalavimų 35 punkte, turi būti pranešama ir apie šias bičių užkrečiamąsias ligas: nozematozę, varozę, maišialigę, kalkinius perus (askosferozę), akmeninius perus, bičių paralyžių.

38. Vežti sergančias bičių šeimas draudžiama.

39. Nustačius Reikalavimų 35 punkte nurodytas ar kitas bičių užkrečiamąsias ligas:

39.1. bičių šeimos turi būti nedelsiant gydomos veterinariniais vaistais, įregistruotais Veterinarinių vaistų registre, arba saugiai sunaikinamos;

39.2. prireikus, bičių šeimoms gali būti taikomos karantino priemonės teritorinės VMVT nurodytoje vietoje.

40. Ekologiniuose bitynuose, vykdant bičių užkrečiamųjų ligų profilaktiką ir gydant bites, vadovaujamosi 2008 m. rugsėjo 5 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 889/2008, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo įgyvendinimo taisyklės dėl ekologinės gamybos, ženklinimo ir kontrolės (OL 2008 L 250, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. kovo 24 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 271/2010 (OL 2010 L 84, p. 19), 25 straipsnio nuostatomis.

41. Duomenys apie bičių gydymui naudotus veterinarinius vaistus, gydymo laikotarpį, išlauką, veterinarinių vaistų naudojimo tikslą ir juos paskyrusį privatų veterinarijos gydytoją įrašomi bityno paso dalyje „Duomenys apie bičių gydymą“.

42. Aviliai, kuriuose buvo laikomos sergančios bitės, prieš patalpinant į juos naują bičių šeimą, ir bičių priežiūros priemonės, per kurias gali plisti bičių užkrečiamosios ligos, po jų panaudojimo turi būti valomos ir dezinfekuojamos.

43. Aviliai, kuriuose laikomos bitės sirgo bičių užkrečiamosiomis ligomis, ir tokių sergančių bičių priežiūrai naudotos priemonės, kai dezinfekcinėmis medžiagomis negalima sunaikinti bičių užkrečiamosios ligos sukėlėjų, turi būti saugiai sunaikinami.

44. Dezinfekcijai, deratizacijai ir dezinsekcijai gali būti naudojami tik Lietuvos Respublikoje registruoti, autorizuoti biocidai. Dezinfekcija, deratizacija ir dezinsekcija vykdoma tokiu būdu, kad nebūtų pakenkta bičių sveikatai.

45. Avilių, bitininkystės priemonių, patalpų, kuriose laikomos bitininkystės priemonės, valymui ir dezinfekcijai gali būti naudojamas kalio ir natrio šarmas, vanduo ir vandens garai, vandenilio peroksidas, natūralūs augalų ekstraktai, citrinos, acto, skruzdžių, pieno ir oksalo rūgštys, etilo alkoholis. Bityno teritorijos dezinfekcijai galima naudoti kalkių pieną, kalkes, negesintas kalkes.

46. Dezinfekcijai, dezinsekcijai ir deratizacijai naudojamos medžiagos turi būti laikomos atskirose patalpose arba vietose, kuriose nelaikomos bitininkystės priemonės ir bičių produktai. Duomenys apie bityne atliktus dezinfekcijos, dezinsekcijos ir deratizacijos darbus turi būti įrašomi bityno paso dalyje „Duomenys apie dezinfekciją, dezinsekciją, deratizaciją“.

47. Tyrimai bičių užkrečiamųjų ligų nustatymui atliekami Nacionaliniame maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institute, kuris kontroliuoja ir koordinuoja bičių užkrečiamųjų ligų tyrimų metodų ir metodikų diegimą Lietuvos Respublikoje, atlieka mėginių tyrimus, patvirtina tyrimų rezultatus, gautus kitose laboratorijose, organizuoja lyginamuosius tyrimus.

48. Mėginiai bičių užkrečiamųjų ligų tyrimui imami, pakuojami ir siunčiami tyrimui vadovaujantis Reikalavimų 2 priedu. Mėginius gali imti bičių laikytojas, privatus veterinarijos gydytojas, valstybinis veterinarijos gydytojas. Duomenys apie mėginių ėmimą bičių užkrečiamųjų ligų nustatymui, tyrimo rezultatus turi būti įrašomi bityno paso dalyje „Duomenys apie bičių užkrečiamųjų ligų laboratorinius tyrimus“.

VIII. BITYNŲ SVEIKATOS STATUSO PATVIRTINIMAS

49. Veisliniai bitynai, bitynai, prekiaujantys bitėmis, ir bitynai, kurie tiekia rinkai bičių produktus, skirtus naudoti bičių maitinimui, turi turėti sveiko bityno statuso patvirtinimą.

50. Bičių laikytojai, siekiantys bityno sveikatos statuso patvirtinimo, bityną kontroliuojančiai teritorinei VMVT pateikia laisvos formos prašymą. Atlikus bityno patikrinimą, bityno sveikatos statusą, remdamasis paskutinių vienerių metų laboratorinių tyrimų rezultatais ir atsižvelgdamas į valstybinės veterinarinės kontrolės duomenis, patvirtina teritorinės VMVT viršininkas, kuris taip pat turi teisę sustabdyti arba panaikinti bityno sveikatos statuso patvirtinimą. Duomenys apie bityno sveikatos statuso patvirtinimą, jo sustabdymą ar panaikinimą įrašomi bityno paso dalyje „Duomenys apie bityno sveikatos statusą“.

51. Sveiko bityno statusas patvirtinamas, jeigu:

51.1. bitynas yra teritorijoje, kurioje netaikomi apribojimai dėl bičių užkrečiamųjų ligų, nurodytų Reikalavimų 35 punkte;

51.2. bitės tikrinimo dieną yra kliniškai sveikos;

51.3. bityne laikomos bitės per paskutinius 12 mėnesių prieš bityno sveikatos statuso patvirtinimą buvo tirtos dėl bičių užkrečiamųjų ligų, nurodytų Reikalavimų 35 punkte, ir laboratorinių tyrimų rezultatai nepatvirtino šių bičių užkrečiamųjų ligų.

52. Sveiko bityno statuso patvirtinimas išlieka, jeigu:

52.1. kiekvienais metais, ne rečiau kaip kas 12 mėnesių, yra atliekami laboratoriniai bičių užkrečiamųjų ligų, nurodytų Reikalavimų 35 punkte, tyrimai ir šių tyrimų rezultatai nepatvirtina šių bičių užkrečiamųjų ligų;

52.2. į bityną įvežamos bitės yra kilusios iš bityno sveikatos statuso patvirtinimą turinčio bityno.

53. Sveiko bityno statuso patvirtinimas sustabdomas, jeigu:

53.1. nesilaikoma Reikalavimų 52 punkto nuostatų;

53.2. remiantis klinikiniais požymiais, įtariama, kad bitės serga bičių užkrečiamosiomis ligomis, nurodytomis Reikalavimų 35 punkte.

54. Jeigu, atlikus laboratorinius tyrimus, nėra patvirtinama bičių užkrečiamoji liga, nurodyta Reikalavimų 35 punkte, kai bityno sveikatos statuso patvirtinimas buvo sustabdytas pagal Reikalavimų 53.2 punktą, bityno sveikatos statuso patvirtinimo sustabdymas panaikinamas.

55. Bityno sveikatos statuso patvirtinimas panaikinamas, jeigu laboratoriniais tyrimais patvirtinama bičių užkrečiamoji liga, nurodyta Reikalavimų 35 punkte.

56. Tuo atveju, kai bityno sveikatos statuso patvirtinimas buvo panaikintas, bičių laikytojas gali iš naujo kreiptis dėl bityno sveikatos statuso patvirtinimo, tik likvidavęs bičių užkrečiamąsias ligas ir atlikęs laboratorinius bičių užkrečiamųjų ligų, nurodytų Reikalavimų 35 punkte, tyrimus bei gavęs patvirtinimą, kad bitės neserga užkrečiamosiomis ligomis, nurodytomis Reikalavimų 35 punkte.

IX. BITYNŲ VALSTYBINĖ VETERINARINĖ KONTROLĖ

57. Teritorinės VMVT, atsižvelgusios į bičių užkrečiamųjų ligų epizootinę būklę jų kontroliuojamojoje teritorijoje, reguliariai tikrina, kaip bičių laikytojai laikosi šių Reikalavimų nuostatų, ir bitynų atitiktį šiems Reikalavimams.

58. Teritorinės VMVT dokumentus, susijusius su bityno pasų išdavimu, bityno sveikatos statuso patvirtinimu, bitynų kontrole, turi saugoti visą bityno veiklos laiką ir 3 metus po bityno veiklos nutraukimo.

59. Teritorinės VMVT tikrina bitynus dalyvaujant bičių laikytojui ar bitininkui bičių skraidymo laikotarpiu, kai aplinkos oro temperatūra aukštesnė kaip +14 °C ir nelyja. Prireikus bitynas gali būti tikrinamas esant žemesnei aplinkos oro temperatūrai neatidarant avilių.

60. Veisliniai bitynai ir į juos įvežtos veislinės bitės turi būti tikrinamos valstybinio veterinarijos gydytojo kasmet, ne rečiau kaip 2 kartus per metus (po apsiskraidymo ir intensyvaus perų auginimo laikotarpio).

61. Teritorinės VMVT atliekamo tikrinimo metu kilus įtarimui, kad bitės serga bičių užkrečiamosiomis ligomis, valstybinis veterinarijos gydytojas, dalyvaujant bitininkui, turi paimti mėginius ir pristatyti juos laboratoriniams tyrimams.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

62. Lietuvos bitininkų sąjunga, bitininkų draugijos ir kitos bitininkų visuomeninės organizacijos gali dalyvauti įgyvendinant šiuos Reikalavimus, rūpintis savo narių mokymu ir švietimu, dalyvauti rengiant bičių sveikatinimo ir bičių užkrečiamųjų ligų prevencijos priemonių įgyvendinimo strategiją.

63. Bičių laikytojai apie nutrauktą bitininkystės veiklą ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo minėtos veiklos nutraukimo privalo informuoti bityno pasą išdavusią teritorinę VMVT.

64. Bičių laikytojai, pažeidę šiuos Reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

65. Teritorinių VMVT sprendimai, kontrolę vykdančių pareigūnų veiksmai gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

(Bityno paso forma)

_____ **VALSTYBINĖ MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBA**

BITYNO PASAS Nr.

Duomenys apie bičių laikytoją:

Bičių laikytojas _____

(vardas, pavardė / juridinio asmens ar organizacijos pavadinimas, kodas)

Bičių laikytojo adresas _____

(apskritis, rajonas, savivaldybė, seniūnija, vietovė, gatvė, namo numeris)

Bičių laikytojo kontaktiniai duomenys _____

(telefono, fakso numeris, elektroninio pašto adresas)

Duomenys apie bityną:

Nuolatinės (-ių) laikymo vietos (-ų) adresas (-ai) _____

(apskritis, rajonas, savivaldybė, seniūnija, vietovė, gatvė, namo numeris)

Bityno veiklos rūšis:

1. Bičių veisimas _____

(nurodyti, kas veisiama (motinos, darbininkės, tranai))

2. Bičių produktų gamyba _____

(nurodyti gaminamus bičių produktus)

Bityno paso išdavimo data, eilės Nr. _____

Viršininkas _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

A.V.

Pakeisti / papildyti bityno paso duomenys:

Pakeitimų / papildymų data: _____

Viršininkas _____

(parašas)

(vardas, pavardė)

A.V.

DUOMENYS APIE BITYNO SVEIKATOS STATUSĄ

Duomenys apie bityno sveikatos statuso patvirtinimą, jo sustabdymą, panaikinimą *	Bičių šeimų skaičius	Data	Valstybinio veterinarijos gydytojo vardas, pavardė, parašas

* Pildo valstybinis veterinarijos gydytojas, kai bitynui patvirtinamas bityno sveikatos statusas, jis sustabdomas, panaikinimas.

DUOMENYS APIE BITYNO TIKRINIMĄ

Tikrinimo data	Tikrinimo rezultatai	Tikrintų bičių šeimų skaičius	Tikrinusio asmens vardas, pavardė, parašas

DUOMENYS APIE BIČIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ LABORATORINIUS TYRIMUS

Mėginio paėmimo data	Mėginio pavadinimas	Mėginių skaičius	Mėginio tyrimo tikslas	Tyrimo protokolo data, Nr.	Tyrimo rezultatai	Mėginį paėmusio asmens vardas, pavardė, parašas

DUOMENYS APIE BIČIŲ GYDYMĄ

Gydy- mo laiko- tarpis	Veterinarinių vaistų pavadinimas	Paskir- tas kiekis	Panaudojimo tikslas	Išlauka	Gydytų bičių šeimų skaičius	Veterinarinius vaistus paskyrusio veterinarijos gydytojo vardas, pavardė*	Veterinarinius vaistus naudojusio asmens vardas, pavardė, parašas

* Įrašoma, kai veterinarinius vaistus paskiria veterinarijos gydytojas.

DUOMENYS APIE DEZINFEKCIJĄ, DEZINSEKCIJĄ, DERATIZACIJĄ

Darbu atlikimo data	Naudotų priemonių pavadinimas	Naudota dozė / koncentracija	Bičių šeimų skaičius	Darbus atlikusio asmens vardas, pavardė, parašas

DUOMENYS APIE BIČIŲ ĮSIGIJIMĄ

Įsigijimo data	Bičių šeimų skaičius	Bičių kilmės vietos duomenys			Asmens vardas, pavardė, parašas
		valstybė	adresas	bityno paso Nr.	

DUOMENYS APIE BIČIŲ PERKĖLIMĄ MEDUNEŠIO METU

Data			Bičių šeimų skaičius	Adresas		Atsakingo už bičių produktų gamybą asmens vardas, pavardė, parašas
išsiuntimo	pristatymo	pranešimo teritorinei VMVT		išsiuntimo	paskirties	

DUOMENYS APIE BIČIŲ PRODUKTUS

Gamybos data	Bičių produkto pavadinimas	Pagamintas kiekis	Mato vnt.	Gaminusio asmens vardas, pavardė, parašas

DUOMENYS APIE MAISTUI SKIRTŲ BIČIŲ PRODUKTŲ LABORATORINIUS TYRIMUS

Mėginio paėmimo data	Mėginio pavadinimas	Mėginių skaičius	Mėginio tyrimo tikslas	Tyrimo protokolo data, Nr.	Tyrimo rezultatai	Mėginį paėmusio asmens vardas, pavardė, parašas

Bitynų, bičių produktų ir bičių
užkrečiamųjų ligų kontrolės
reikalavimų
2 priedas

NURODYMAI DĖL MĖGINIŲ BIČIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ TYRIMUI

- Bičių užkrečiamųjų ligų priežasčių nustatymui bitynuose imami šie mėginiai:
 - korių mėginiai (10 x 15 cm) su sergančiomis ir žuvusiomis bičių lėliukėmis ir / arba perais, kai serga bičių perai;
 - 100–200 sergančių bičių arba neseniai mirusių bičių nuo avilio dugno iš kiekvienos bičių šeimos, kai serga suaugusios bitės;
 - 100–200 neseniai mirusių bičių iš viršutinio sluoksnio, korių mėginys su medumi ir bičių duona iš kiekvienos mirusios bičių šeimos, kai miršta bičių šeima;
 - 400–500 gyvų bičių arba mirusių bičių nuo avilio dugno, po apsinuodijimo praėjus ne daugiau kaip 12 val., kai įtariamas bičių apsinuodijimas.
- Mėginiai turi būti pakuojami į švarią, sandarią, vienkartinę talpyklą (dėžutę, maišelį ar kitokį indą), pagamintą iš nedūžtančios medžiagos, kartono, polietileno. Talpykla parenkama atsižvelgiant į mėginių pobūdį. Į talpyklą dedami korių mėginiai turi būti atskirti vienas nuo kito pertvarėlėmis.
- Ant kiekvienos talpyklos turi būti užrašomas bityno paso numeris, tiksli mėginio paėmimo data ir laikas.
- Laboratoriniams tyrimams siunčiamus mėginius turi lydėti tinkamai užpildytas Mėginių paėmimo gyvūnų užkrečiamosioms ligoms tirti aktas, kurio forma patvirtinta Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2009 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. B1-296 „Dėl mėginių paėmimo tirti aktų formų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. [84-3568](#)). Mėginių paėmimo gyvūnų užkrečiamosioms ligoms tirti akte, be kitų duomenų, turi būti nurodytas bityno laikymo vietos adresas ir bityno paso numeris.
- Įtarus bičių užkrečiamąją ligą, mėginiai tyrimui turi būti siunčiami į Nacionalinio maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto Laboratorijos departamentą arba jo Kauno, Panevėžio, Šiaulių teritorinius skyrius.